

структурі консалтингової фірми слід розглядати як центр відповідальності – центри витрат, прибутку, інвестицій; .5) digital-команда повинна бути включена у систему бюджетування консалтингової фірми та мати певний рівень самостійності у використанні коштів; 6) digital-команда є відкритою, тобто до її діяльності можуть залучатися учасники зовнішніх мереж консалтингу.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ГРОШЕЙ І ПРОБЛЕМИ ЗБАЛАНСОВАНOSTI ГРОШОВОГО ОБІГУ

Л. О. УКРАЇНСЬКА, д-р екон. наук, проф.,
проф. кафедри економічної теорії та економічної політики
М. А. МАЩЕНКО, д-р екон. наук, доц.,
зав. кафедри економічної теорії та економічної політики
*Харківський Національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків*

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій є тим підґрунтям, на якому сформувалися основи цифрової економіки. Активізація обороту продуктів супроводжується появою і розвитком інноваційних фінансових інструментів. Фінансові інновації різними авторами визначаються як дії зі створення і популяризації нових фінансових інструментів, а також нових фінансових технологій, проте визначення не охоплюють всю складність інновацій в сфері фінансових послуг, де один новий продукт може об'єднувати різноманітні інноваційні функції: обіг, організаційну форму, маркетинг та інший клієнтський сегмент, а також розвиток допоміжної інфраструктури.

Однією з ключових характеристик товару-еквіваленту грошей, є його цінність. Цінність фіатних грошей формувалася історично: з моменту їх появи, подальшої прив'язки до золотого стандарту і закінчуючи гарантіями країн-емітентів. На сучасному етапі роль і статус держави багато в чому визначають довіру і цінність фіатних грошей. В цілому ж платіжні і транзакційні системи оцінюються за такими критеріями, як безпека, ефективність, надійність і швидкість. Щоб мати конкурентні переваги, нова система повинна запропонувати поліпшення принаймні в одному з цих вимірів.

Поява криптовалют стала спробою технологічної відповіді на виклики трансформації світової економіки і діючої системи державного регулювання. Криптовалюта є продуктом цифрової економіки; інтернаціональним продуктом, створеним в інтересах і для обслуговування всіх учасників розрахунків, при створенні якого застосовуються алгоритми, засновані на об'єктивних математичних законах; контроль обігу криптовалют здійснюється самою системою, що робить цю систему більш стійкою по відношенню до дій третіх осіб; до того ж криптовалюта дозволяє знижувати транзакційні витрати, полегшує зберігання та трансфер цінностей. Таким чином за окремими критеріями криптовалюта навіть більш приваблива у використанні, ніж функціонуючі в обігу види грошей.

Центробанки багатьох країн активно обговорюють введення цифрових валют центральних банків (central bank digital currencies, CBDC). А окремі держави вже експериментують з цифровими грошима, а також технологією блокчейн. Національний банк України вже не перший рік вивчає ймовірність введення в ужиток так званих е-гривень. Регулятор бере до уваги не тільки фінансовий ринок України, а й досвід світових держав, які вже втілили подібні проекти в життя.

Цифрові гроші відповідають вимогам, що пред'являються до грошового товару, а також можуть здійснювати деякі функції фіатних грошей і золота. Цінність цифрових грошей не може бути виміряна стандартними підходами, які застосовуються до аналізу фіатних грошей.

Що стосується забезпечення стійкості товарно-грошових відносин невіршеними є низка питань, а саме: чи зможе криптовалюта довести практичну ефективність по відношенню до фіатних, цифрових грошей, а також до золота; який саме вплив спричинить поширення використання криптовалют в якості засобів платежу і обігу на інфляційні процеси. І важливішим є питання, як саме держава буде в змозі контролювати обіг криптовалют. Поки що має місце паралельний обіг криптовалют фактично поза державним контролем і поза законодавчим простором.

З метою розробки міжнародних правил щодо регулювання емісії та обігу криптовалют Центробанки ЄС, Англії, Швеції, Швейцарії, Японії та Канади створили робочу групу з Банком міжнародних розрахунків для проведення оцінки потенційних випадків використання цифрових валют центральних банків, економічні, функціональні і технічні варіанти такого використання. Наступним логічним кроком має стати об'єднання зусиль центральних банків і спільне вивчення практичної здійсненності цифрових валют центробанків, заснованої на загальних технічних стандартах. Розпочинається легалізація ринку криптоактів.

Цифровізація грошових інструментів – це наступний крок в еволюції платіжних систем. Ймовірні ризики ослаблення регулятивних можливостей держави вимагають більш ретельної оцінки ефектів від використання криптовалюти і зіставлення її результатів з потенційними масштабами реформування державної системи регулювання економіки. Очевидно, що необхідним є вивчення особливостей, розробка механізму і практичне втілення оподаткування майнінгу і обігу криптовалют. Ймовірним є також перехід певної частки обігу криптовалют у простір, регульований державою.

Література:

1. Ali R., Barrdear J., Clews R., Southgate J. (2014) The economics of digital currencies. Bank of England Quarterly Bulletin, Vol. 54, № 3, P. 276–286.
2. Athanassiou Ph., Mas-Guix N. (2008) Electronic money institutions. *Current trends, regulatory issues and future prospects*. ECB Legal Working Paper Series. № 7, 50 p. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scplps/ecblwp7.pdf?21a28d70b208180883a898dad73451c4> (accessed: 20.01.2020).

3. Badev A., Chen M. (2014) Bitcoin: Technical Background and Data Analysis. *Federal Reserve Board. Finance and Economics Discussion Series*. URL: www.federalreserve.gov/econresdata/feds/2014/files/2014104pap.pdf (accessed: 20.01.2020).

4. Fung B., Halaburda H. (2014) Understanding platform-based digital currencies. *Bank of Canada Review*. P. 12–20. URL: <http://www.bankofcanada.ca/wp-content/uploads/2014/05/boc-review-spring4-fung.pdf> (accessed: 20.01.2020).

5. McLeay M., Radia A., Thomas R. (2014) Money creation in the modern economy. *Bank of England Quarterly Bulletin*. URL: <http://www.bankofengland.co.uk/publications/Documents/quarterlybulletin/2014/qb14q1prerelease/moneycreation.pdf> (accessed: 20.01.2020).

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

І. В. ШКОДІНА, д-р екон. наук, проф.,
проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

Глобалізація та зростання конкуренції, нова структура потреб, яка виникла через бурхливе зростання сучасних технологій, перманентні економічні кризи змінюють бізнес-моделі міжнародного бізнесу. Криза COVID-19 продемонструвала, наскільки важливими для бізнесу стала наявність цифрових інструментів управління бізнесом. В результаті пандемії прискорила цифровізація бізнесу, активніше розвивається цифрова інфраструктура, цифрові платформи бізнесу, цифрове підприємництво, цифрові фінансові послуги та цифрова освіта. Враховуючи сказане, наукова проблематика дослідження особливостей цифровізації міжнародного бізнесу в умовах пандемії коронавірусу є надзвичайно актуальною.

Використання цифрових технологій дало можливість бізнесу повернути частину можливостей для отримання прибутків. Якщо раніше ефективність виробництва та його масштаби були рушійною силою для лідерів галузі, то в епоху цифрових технологій конкурентоспроможність бізнесу залежить від швидкості бізнесу впроваджувати цифрові технології та нові адекватні їм бізнес-моделі. Нові конкуренти створюють цінність поза межами традиційної конкуренції – Amazon і Alibaba на ринку роздрібної торгівлі, Uber на транспорті, Airbnb та Expedia на туристичному ринку.

Успішні представники міжнародного бізнесу активно модернізують наявні технології, розробляють стратегії цифровізації бізнесу для того, щоб стати частиною нової цифрової екосистеми. За прогнозами аналітиків, до 2023 року витрати міжнародного бізнесу на технології та послуги, що забезпечують цифрову трансформацію, будуть становити 2,3 трлн доларів США (рис. 1) [2].

Враховуючи, що близько 65% світового ВВП буде оцифровано вже до 2022 року, то такий обсяг інвестицій в цифрові технології остаточно трансформують світову економічну систему від вертикальної організації до персоналізованої постцифрової. І, якщо бізнес не хоче опинитись в списку